

P.J. DE BOOSGELDERS ARCHIEF

Hoe keerden Joodse Nederlanders terug na de bevrijding?

Geen open armen voor de Joden

Na de bevrijding keerden slechts een paar duizend van de weggevoerde Nederlandse Joden terug uit de concentratiekampen. Ze werden niet door iedereen met open armen ontvangen, zo laat deze documentaire zien.

Het zijn kille cijfers van het NIOD: Voor de oorlog woonden er ongeveer 140.000 Joden in Nederland. Tijdens de Duitse bezetting werden ongeveer 107.000 Joodse Nederlanders en Joodse vluchtelingen weggevoerd naar concentratiekampen. Slechts ruim vijfduizend van hen overleefden en keerden na de oorlog terug naar Nederland. Zestienduizend Nederlandse Joden overleefden

door onderduik, circa vijftien-duizend vanwege gemengde huwelijken, omdat ze 'half-joden' of protestants waren, waren gevlucht naar onder meer Zwitserland of in Westerbork waren achtergebleven. Eind 1945 bedroeg het aantal Joden in Nederland 36.000.

Kille ontvangst

De terugkeerders werden niet met open armen ontvangen, zo

is te zien in de documentaire *Nederlandse Joden na de bevrijding*. De opa van historicus Michal Citroen ondervond de kille ontvangst aan den lijve. Hij was razend over het 'schunnige' gedrag van de Nederlanders. "Over Auschwitz sprak hij nauwelijks, maar wel hierover", vertelt Citroen. Overlevenden werden geconfronteerd met eenzelfde kilte en onbegrip. Overal ondervonden ze bureaucratie tegenwerking en een gebrek aan medeleven. Dat begon al bij de grens. "Iedereen werd daar geregistreerd en onderzocht op besmettelijke ziektes. Ook werd gekeken of ze wel recht hadden om Nederland in te komen.

Omdat niemand meer papieren had, volgde een onaangename, procedure in opvangcentra."

Eigen problemen

De behandeling van de teruggekeerde Joden was deels verklaarbaar, omdat vrijwel niemand nog wist wat vernietigingskampen waren en wat zich daar had afgespeeld, en in welke omvang. "In Nederland hadden ze de Hongerwinter meegemaakt en sommigen dachten dat er in de kampen voldoende eten was. Het land lag in puin, er heerste grote woningnood. Mensen hadden hun eigen problemen."

Nederlandse Joden na de bevrijding | 20.55 | NOS | NPO 2